

Lunds universitet
Rektor

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Sofia Almqvist
08-563 085 64
sofia.almqvist@hsv.se
BESLUT

2012-05-31
Reg.nr 31-5971-11

Angående handläggningen av ett ärende om misstänkt oredlighet i forskning vid Lunds universitet

Högskoleverket har inte funnit några brister i universitetets handläggning av ärendet.

Bakgrund

NN har i en anmälan till Högskoleverket bett verket att utreda vissa frågor som rör hanteringen av en utredning om misstänkt vetenskaplig oredlighet som handläggs av Lunds universitets nämnd för vetenskaplig oredlighet (nämnden). NN hänvisar i sin anmälan till två olika omständigheter i hanteringen av ärendet som han anser är felaktiga. Den första handlar om att de flesta handlingar som finns i det pågående ärendet om vetenskaplig oredlighet betraktas som arbetsmaterial av lärosätet. De handlingarna lämnas därför inte ut innan lärosätet fattat något beslut i ärendet. Den andra omständigheten han tar upp handlar om att det inte finns några protokoll från nämndens möten. Han har i den delen fått ett svar från universitetet där det anges att nämnden är ett beredande organ till rektor, vars möten inte protokollförs.

NN har i kompletterande skrivelser bl.a. framfört att han önskar att Högskoleverket ska utreda om universitetets utredning i sin helhet skett i enlighet med gällande lagar och bestämmelser. Han anför bl.a. följande.

En forskare är sedan oktober 2010 föremål för en utredning om misstänkt oredlighet inom forskning. I enlighet med Lunds universitets regelverk startade en preliminär utredning vid nämnden som, trots att utredningen borde ha stoppats och avslutats, ledde vidare till en fullständig utredning. Uppdraget till de sakkunniga från universitetet var märkligt, då inte en enda misstanke om vad som kunde anses vara oredlighet i den anklagade forskarens forskning definierades i uppdraget. Den anmälda forskaren kontaktade honom och han fick information om ärendet och tog del av viss skriftlig dokumentation. Universitetet avlog dock hans begäran om att få ut handlingar från universitetet. Inte heller forskaren har

fått del av alla uppgifter som tillkommit i utredningen, utan har hållits i mörker under utredningen. Hon har inte delgivits några protokoll och har inte fått möjlighet att närvara när anmälarna yttrat sig inför nämnden och dess sakkunniga, Hon har heller inte fått ta del av protokoll/utskrifter från dessa intervjuer. Den anmälda forskaren kallades i god tid till möte för genomgång av de sakkunnigas preliminära rapport den 9 december 2011. Hon fick del av den preliminära rapporten den 7 december 2011, men den hade utlovats till den 30 november 2011. Efter upprepade förfrågningar till universitetet om orsaken till förseningen fick hon veta att den skulle komma den 7 december 2011. Hon meddelades samtidigt att mötet den 9 december 2011 var den sista chansen för henne att muntligen bemöta utredarnas resonemang och slutsatser. Vid mötet visade det sig dock att rapporten ännu inte var fullständig och att de sakkunniga avsåg att lägga till ytterligare material till rapporten. En av de sakkunniga har vidare varit jävig.

Högskoleverket har inhämtat fullmakt för NN att företräda den i Lunds universitets ärende aktuella forskaren. Högskoleverket har vidare bett NN att förtydliga vad det är han anser att verket bör granska.

NN har därefter kommit in med en skrivelse där han bl.a. framför följande.

Lunds universitet visar allvarliga brister på en rad punkter. Den ursprungliga anmälan riktades mot en mindre del som inkorporerats i ett manusutkast. Enligt den anmälda forskaren innehöll denna del högst preliminära resultat som ännu inte hunnit kontrolleras. Vid den preliminära utredningen konstaterades att det rörde sig om ett preliminärt manus som ännu inte accepterats för publicering. Detta manus ansågs därför inte vara offentligt och kunde formellt inte utgöra grunden för en utredning om vetenskaplig oredlighet. Trots detta gick Lunds universitet vidare med en fullständig utredning som helt fokuserades på manusutkastet.

Vidare har nämnden saknat kompetens inom det aktuella ämnesområdet. Den har därmed inte heller haft möjlighet att på ett adekvat sätt bedöma de synpunkter som presenterats av de tre sakkunniga. Nämnden borde för denna utredning ha kompletterats med en representant från medicinsk eller naturvetenskaplig fakultet.

Avsaknaden av protokoll från nämndens sammanträden gör det dessutom omöjligt att i efterhand följa hur utredningen gått till. Motsvarande förhållande var nyligen en av anledningarna till att en avslutad oredlighetsutredning vid Vetenskapsrådet drogs tillbaka.

Vid universitetet finns sedan den 22 april 2010 ett regelverk för hur utredningar av detta slag ska gå till, föreskrifter om handläggning av ärenden om misstänkt vetenskaplig oredlighet i forskning, konstnärligt utvecklingsarbete eller annat

utvecklingsarbete vid Lunds universitet (föreskrifterna). På flera punkter som syftar till att värna rättssäkerheten har nämnden och de sakkunniga underlåtit att följa regelverket. Lärosätet har inte upprättat någon tjänsteanteckning efter att muntligen ha hört personer i utredningen, vilket de skulle göra enligt 8 § i föreskrifterna. Den anmälda forskaren har heller aldrig tillfrågats om möjligheten att utredningen skulle kunna överlämnas till en expertgrupp, vilket är en möjlighet som anges i 11 § i föreskrifterna. Den som anmäls har enligt 12 § i föreskrifterna rätt att närvara när anmälaren uttalar sig inför nämnden, om inte särskilda skäl talar emot det, och ska ges möjlighet att yttra sig över det som anmälaren uppger vid sammanträdet. Detta har inte skett. Universitetet har vidare inte fullt ut gett den som anmäls tillfälle att yttra sig över utredningsmaterialet, vilket de ska enligt 14 § i föreskrifterna. Vidare har den som anmäls aldrig fått ta del av den korrespondens som skett mellan utredarna inbördes och med de externa experter som anlätades för att göra en utvärdering av vissa delar som ingår i den granskade studien. Det faktum att vissa av bestämmelserna inte följts innebär att den som anmäls har hållits ovetande om vad anmälarna framfört under utredningens gång.

NN framför vidare att den anmälda forskarens manusutkast manipulerades innan den fullständiga utredningen startade, att de sakkunniga i sin slutrapport har felciterat utredningar, att de sakkunniga har ägnat sig åt spekulation och manipulation samt att skrivelser till stöd för den anmälda forskaren inte har vidarebefordrats till de sakkunniga.

NN har till sina skrivelser bl.a. fogat ett pressmeddelande från Vetenskapsrådet från den 8 september 2011, en notis från Vetenskapsrådet från den 3 oktober 2011, e-postkorrespondens mellan honom och företrädare för lärosätet och de sakkunnigas rapport i det aktuella ärendet om misstänkt oredlighet i forskning från januari 2012.

Utredning

Lunds universitets yttrande

Högskoleverket har hämtat in ett yttrande från Lunds universitet, som har anfört i huvudsak följande.

Ärendet om misstänkt oredlighet i forskning (lärosätets dnr FIVO 2010/1) är ännu inte avslutat. Såväl nämnden som rektor har besvarat NNs invändningar mot hanteringen av ärendet löpande. Enligt Lunds universitets föreskrifter ansvarar nämnden för utredning av misstänkt oredlighet och ska även lämna förslag till åtgärd till rektor. Hur nämndens arbete ska bedrivas framgår av föreskrifterna.

Enligt föreskrifterna ska nämnden vid den fullständiga utredningen biträdas av minst två ämnessakkunniga knutna till andra lärosäten. I aktuellt fall utsågs tre ämnessakkunniga, vilka fick i uppdrag av nämnden att utreda de faktiska omständigheterna i ärendet. Ämnessakkunniga ingår inte i nämnden.

NN har framfört att nämnden inte har följt vissa av sina föreskrifter. Enligt 8 § i föreskrifterna ska anteckning göras över vad som framförs muntligt i den förberedande utredningen. Nämnden hörde inte anmäld eller anmälare i den förberedande utredningen. Det ingick i extern sakkunnigs uppdrag att inhämta yttrande och vid behov intervjua berörda personer.

Enligt 12 § i föreskrifterna ska den som anmäls ha rätt att närvara när anmälaren uttalar sig inför nämnden och ges möjlighet att yttra sig över det som anmälaren uppger vid sammanträdet. Nämndens sammanträde hölls den 6 mars 2012. Den anmälda personen var närvarande när anmälaren NN uttalade sig inför nämnden vid sammanträdet. Den anmälda personen gavs vidare möjlighet att yttra sig över vad anmälaren uppgav. Sammanträdet är inspelat, diariefört och arkiverat. Utöver nämndens sammanträde har även ämnessakkunniga träffat den som anmäls och anmälarna. Vad som sagts vid dessa tillfällen finns bifogat i appendix 1 till deras rapport, vilket den som anmäls också getts möjlighet att bemöta. Det finns också en ljudupptagning från de ämnessakkunnigas och nämndens möte med den anmälda personen från den 9 december 2011, vilken är diarieförd och arkiverad. Övrig kommunikation i ärendet framgår senare av universitetets yttrande.

11 § i föreskrifterna stadgar att utredningen ska överlämnas till expertgruppen för oredlighet i forskning hos Centrala etikprövningsnämnden om den som anmält eller den som anmäls begär detta. Sådan begäran har aldrig kommit in. Nämnden har ingen skyldighet att informera om denna möjlighet.

Vad gäller frågorna om partsinsyn och kommunikationsskyldighet kontaktade NN Lunds universitet i slutet av oktober 2011 med begäran om att få ut handlingar i ärendet. Universitetet hade vid tillfället ingen information om att han företrädde den anmälda forskaren eller att han på annat sätt agerade på hennes vägnar. Universitetet avslag begäran och lämnade en överklagandehänvisning till beslutet. Något överklagande har inte inkommit. Såväl den anmälda forskaren som NN (efter att han angetts som ombud) har fått del av de handlingar i ärendet som efterfrågats. Vidare har i enlighet med kommunikationsskyldigheten den anmälda forskaren och NN getts möjlighet att yttra sig över allt som tillförts ärendet under ärendets gång. Den som anmäls gavs också möjlighet att yttra sig över allt som tillförts ärenden innan rektor fattade beslut om den fullständiga utredningen. Hon gavs också möjlighet att yttra sig över de ämnessakkunnigas rapport inklusive tillhörande material såväl innan den slutjusterades som när den inkommit i

slutversion till nämnden. Nämndens rapport är nu ute för yttrande. Den anmälda forskaren har getts full insyn i och möjlighet att yttra sig i allt som tillförts ärendet och kommer även fortsättningsvis att ges samma möjlighet för det som tillförs framöver innan rektor fattar beslut. NN har i sin anmälan till Högskoleverket påtalat att det finns vissa handlingar som inte kommunicerats med den anmälda forskaren, men dessa finns i Appendix 1 till forskarnas slutrapport.

Eftersom frågan om jäv uppkommit i ett sent skede av utredningen, först efter att ämnessakkunniga fullgjort sitt uppdrag och lämnat sin slutrapport, kommer rektor att fatta beslut i jävsfrågan i samband med att beslut tas i ärendet om misstänkt oredlighet i forskning. För att inte föregripa det beslutet, hänvisas till vad nämnden angett i frågan i sin rapport. Detta är alltså inte rektors slutliga ställningstagande i frågan. I rapporten anges att den anmälda forskaren har åberopat jäv beträffande en av ledamöterna i utredningsgruppen. Det är nämndens uppfattning att denna ledamot får anses jävig. Utredningsgruppen har bestått av tre ledamöter. De två ledamöter som inte förklarats jäviga har samstämmt uttalat att deras slutsatser skulle vara desamma även utan den tredje ledamotens deltagande. Jävet har därför inte haft någon betydelse för utredningsgruppens slutsatser. Det kan antecknas att det har varit mycket svårt att hitta lämpliga externa sakkunniga som både haft rätt kompetens och tidsmässigt kunnat genomföra uppgiften. Att försöka finna en ny utredare, eller att göra en helt ny utredning, på ett senare stadium skulle ha lett till en oacceptabel tidsutdräkt.

Vad gäller frågan om diarieföring och arkivering har allt material diarieförts och arkiverats löpande.

NN har påtalat att nämnden inte för protokoll på sina möten. Förvaltningslagen (1986:223) stadgar att beslut varigenom en myndighet avgör ett ärende ska innehålla de skäl som har bestämt utgången. Nämnden bereder underlaget inför rektors beslut. Nämnden är inget beslutande organ och har därför inte skyldighet att protokollföra sina möten. Rektors beslut, såväl i den förberedande som fullständiga utredningen ska givetvis motiveras, vilket också har gjorts och kommer att göras även efter den fullständiga utredningen.

NN menar vidare att det är fel att utreda misstänkt oredlighet i forskning som baserar sig på ett icke-publicerat manuskript. Huruvida uppgifter i det icke-publicerade manuskriptet tillsammans med data som ligger till grund för detta, kan utgöra oredlighet i forskning är det rektor som beslutar om efter att utredningen är klar och samtliga oklarheter har retts ut. I nu aktuellt fall avsåg anmälan i huvudsak icke publicerade forskningsdata. Under den förberedande utredningen framkom även andra oklarheter som behövde utredas ytterligare. Rektor fattade därför beslut den 24 februari 2011 om att en fullständig utredning skulle genomföras och att nämnden skulle fastställa formerna för den fullständiga

utredningen, dock med begränsningen att den inte skulle gå tillbaka i tiden längre än till år 2005.

Universitetet har till sitt yttrande fogat sina föreskrifter och en utskrift från diariet rörande det aktuella ärendet.

Anmälarens kommentarer

NN har anfört i huvudsak följande med anledning av universitetets yttrande. I 8 § i föreskrifterna sägs bland annat följande: ”När personer hörs muntligen i utredningen ska tjänsteanteckning upprättas, vilken ska återge vad personen uppgett”. Denna paragraf står upptagen under rubriken förberedande undersökning och universitetet säger i sitt svar att nämnden inte hörde anmäld eller anmälare i denna. Trots det som sagts ovan utgick han i sin anmälan ifrån att detta krav även måste gälla den fullständiga utredningen. Detta var tydligen inte fallet och innebar att den anmälda aldrig fått direkt information om vad anmälarna framfört under de intervjuer som gjordes av nämnden och de sakkunniga. Den fullständiga utredningen är självklart av största vikt för den anklagade och att rättssäkerhetskraven då skulle vara lägre än under den förberedande undersökningen kan inte vara rimligt.

När det gäller 12 § i föreskrifterna, att den som anmäls har rätt att närvara när anmälaren uttalar sig inför nämnden, bortser universitetet i sitt svar helt från de intervjuer som i juni 2011 gjordes med anmälarna av nämnden och de sakkunniga. Till sitt försvar försöker universitetet hävda att de ämnessakkunniga inte ingår i nämnden. Föreskrifterna kan dock lika gärna tydas som att de är adjungerade medlemmar i nämnden. Det skulle självklart ha varit av stor vikt för den anmälda att ha fått ta del av och möjlighet att bemöta vad som sades i de intervjuer med de båda anmälarna som de sakkunniga gjorde tillsammans med nämnden i juni 2011. Den anmälda forskaren erbjöds dock inte att närvara vid intervjuerna och något protokoll som återger vad anmälarna sa finns inte heller. Detta betyder att hon inte fått någon direkt information om vad som muntligen framförts emot henne från anmälarna under utredningen.

När det gäller universitetets svar vad gäller att de inte var skyldiga att informera om möjligheten i 11 § i föreskrifterna att begära att utredningen överlämnas till expertgruppen för oredlighet hos Centrala etikprövningsnämnden stämmer detta inte överens med det krav som ställs i 4 § förvaltningslagen om myndigheternas serviceskyldighet. Med tanke på att den anmälda är invandrare och har problem med det svenska språket hade det varit på sin plats att universitetet informerade om denna möjlighet.

Den 7 december 2011 fick den anmälda forskaren den preliminära rapporten från de sakkunniga inklusive en mängd bifogat material. Detta var två dagar före det

möte som hölls mellan nämnden och de sakkunniga å ena sidan och den anmälda med ombud å den andra sidan för att diskutera vad utredningen kommit fram till. Den anmälda forskaren hade därför mycket begränsad tid att förbereda sig inför detta möte. De skriftliga svar nämnden i juni 2011 fick på frågor ställda till anmälarna vidarebefordrades till den anmälda först i december. Det skulle självklart ha underlättat för henne om det inkomna materialet hade överlämnats till henne på ett tidigare stadium. När man tar del av diariet är det i flertalet fall dessutom mycket svårt att veta vad det är som kommit in i ärendet.

När det gäller frågan om jäv har universitetet angett att frågan om jäv uppkommit i ett sent skede av utredningen. Universitetet syftar här förmodligen på hans skrivelse från den 7 februari 2012. Detta var dock inte första gången som jävsproblematiken togs upp. Företrädare för medicinska fakulteten vid Lunds universitet påpekade nämligen denna problematik för nämndens ordförande redan innan de sakkunniga var utsedda. Man har sålunda varit medveten om denna problematik under hela den fullständiga utredningen.

Vad gäller frågan om protokollföring av nämndens möten är det nämnden som i praktiken tillsammans med de sakkunniga genomför utredningen och i slutändan föreslår hur rektor ska besluta i ärendet. Som jämförelse finns det fall där Vetenskapsrådet nyligen drog tillbaka en oredlighetsutredning bl.a. med hänvisning till att den expertgrupp som lett en undersökning och tagit fram ett förslag till beslut inte hade protokollfört sina möten. Vetenskapsrådet ansåg i detta fall att rättssäkerheten krävde att man i efterhand kunde följa utredningen, till exempel genom arkiverade mötesprotokoll. Nämnden vid Lunds universitet är jämförbar med den expertgrupp för oredlighetsfrågor som tidigare fanns på Vetenskapsrådet. Ur rättssäkerhetssynpunkt borde därför samma krav på protokollföring kunna ställas i båda fallen. Flera oklarheter har också uppkommit genom att protokoll från nämndens sammanträden saknas i det aktuella fallet. Det gäller till exempel frågan om hur tillsättningen av sakkunniga gick till.

Slutligen anförs att ett icke-publicerat manuskript inte kan utgöra grund för en utredning om oredlighet i forskning och att utredningen varit behäftad med formella brister som inte står i överensstämmelse med en fullgod rättsäkerhet.

Högskoleverkets bedömning

Högskoleverket är tillsynsmyndighet över universitet och högskolor. Denna uppgift innebär att verket ska granska lärosätenas tillämpning av gällande bestämmelser. Verket bedömer självt vilka frågor som är av sådan betydelse att verket bör uttala sig eller utreda frågan närmare.

Lunds universitets utredning i sak

Enligt 1 kap. 16 § första stycket högskoleförordningen (1993:100) ska en högskola som genom en anmälan eller på något annat sätt får kännedom om en misstanke om oredlighet i forskning, konstnärligt utvecklingsarbete eller annat utvecklingsarbete vid högskolan utreda misstankarna.

Högskoleverket kan i sin roll som tillsynsmyndighet inte överpröva ett universitets beslut i en viss fråga. Högskoleverket kan därför inte ha några synpunkter på universitets utredning i sak vad gäller ärendet om misstänkt oredlighet i forskning. Det saknas därför anledning för Högskoleverket att vidta några åtgärder med anledning av NNs invändning om att ett ännu inte publicerat manuskript inte kan utgöra underlag för en prövning om oredlighet i forskning.

Partsinsyn och kommunikationsskyldighet

I 16 § förvaltningslagen anges bl.a. att en sökande, klagande eller annan part har rätt att ta del av det som har tillförts ärendet, om detta avser myndighetsutövning mot någon enskild.

I 17 § första stycket förvaltningslagen stadgas att ett ärende inte får avgöras utan att den som är sökande, klagande eller annan part har underrättats om en uppgift som har tillförts ärendet genom någon annan än honom eller henne själv och han eller hon har fått tillfälle att yttra sig över den, om ärendet avser myndighetsutövning mot någon enskild.

NN har framfört att både han och den forskare som är under utredning för misstänkt oredlighet i forskning vid Lunds universitet inte har fått del av allt material som tillförts ärendet vid lärosätet. Högskoleverket finner emellertid utifrån lärosätets svar och det bifogade utdraget ur diariet inte anledning att ifrågasätta att parten har fått ta del av allt material i ärendet och beretts tillfälle att yttra sig över det som tillkommit i ärendet. Högskoleverket bedömer därför att Lunds universitet har följt både förvaltningslagen och sina egna föreskrifter vad gäller kommunikeringen av handlingar och annat som tillförts ärendet.

Högskoleverket konstaterar dock att det var olämpligt att den anmälda forskaren först två dagar före nämndens möte den 9 december 2011 fick del av den preliminära rapporten från de sakkunniga. Av anmälan framgår dock att den preliminära rapporten vid detta tillfälle inte var helt färdig. Enligt diariet har den anmälda forskaren efter detta beretts tillfälle att inkomma med ett yttrande över den preliminära rapporten och hon beviljades också anstånd med att inkomma med detta yttrande.

Utlämnande av allmän handling

Enligt 2 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen ska varje svensk medborgare till främjande av ett fritt meningsutbyte och en allsidig upplysning ha rätt att ta del av allmänna handlingar.

När det gäller frågan om Lunds universitet hade rätt att vägra att lämna ut de handlingar NN efterfrågat innan han hade fullmakt att företräda den anmälda forskaren konstaterar Högskoleverket följande. Reglerna om partsinsyn i förvaltningslagen var inte tillämpliga. Lunds universitet har fattat ett beslut att inte lämna ut vissa handlingar till NN utifrån reglerna i tryckfrihetsförordningen. Till beslutet fogades information om hur beslutet kan överklagas. Eftersom ett beslut att vägra lämna ut en allmän handling är en fråga som kan prövas av domstol gör Högskoleverket inte några uttalanden i den delen.

Närvaro vid intervju

NN har vidare framfört att den anmälda forskaren inte bereddes möjlighet att i enlighet med 12 § i Lunds universitets föreskrifter närvara då anmälnaren intervjuades av nämnden och dess sakkunniga. Lunds universitet har svarat att nämnden sammanträdde den 6 mars 2012 och att den anmälda forskaren var närvarande när anmälnaren uttalade sig vid sammanträdet. NN har invänt att universitetet bortser från de intervjuer som genomfördes i juni 2011 med anmälnarna av nämnden och de sakkunniga. Han anser att de sakkunniga är att se som adjungerade ledamöter i nämnden.

Högskoleverket konstaterar att det i 4 § i universitetets föreskrifter anges att Nämnden för utredning av vetenskaplig oredlighet består av förvaltningschefen, en jurist och två lärarrepresentanter. En av lärarrepresentanterna är ordförande i nämnden. Vid behov kan rektor besluta om att genom adjungering tillfälligt ersätta någon av nämndens ledamöter alternativt utöka nämnden med ytterligare ledamöter. Något beslut om att de sakkunniga ska vara ledamöter i nämnden finns dock inte i ärendet. Högskoleverket utgår därför från att de sakkunniga inte varit ledamöter i nämnden.

Vad gäller NNs påstående att nämnden och de sakkunniga genomförde intervjuer med anmälnarna i juni 2011 konstaterar Högskoleverket följande. I de sakkunnigas rapport (dnr FIVO 2010/1) anges (s. 2) att de sakkunniga ”together with the chair, Professor AA and with the assistance of BB has ... heard the Respondent, the Complainants, ... (21.6.2011) ...” Högskoleverket uppfattar uppgiften i rapporten så att en av ledamöterna i nämnden (ordföranden) den 21 juni 2011 deltog när såväl den anmälda forskaren som anmälnarna hördes. Därmed kan inte nämnden som sådan anses ha hört anmälnarna, men det kan diskuteras om det faktum att nämndens ordförande deltog borde ha medfört att den anmälda

forskaren gavs möjlighet att närvara när anmälarna hördes. Med tanke på att den anmälda forskaren i mars 2012 närvarade när en av anmälarna uttalade sig inför nämnden, finner dock Högskoleverket inte skäl att uttala sig vidare i frågan.

Serviceskyldighet

I 4 § första stycket förvaltningslagen stadgas att varje myndighet ska lämna upplysningar, vägledning, råd och annan sådan hjälp till enskilda i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde. Hjälp ska lämnas i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp och myndighetens verksamhet.

Enligt 1 kap. 16 § andra stycket högskoleförordningen får en högskola under pågående utredning hämta in ett yttrande från expertgruppen för oredlighet i forskning hos Centrala etikprövningsnämnden.

I tredje stycket samma bestämmelse anges att om den person som väckt frågan om misstanke om oredlighet, eller den person som misstanken riktas mot, begär det, ska högskolan hämta in ett sådant yttrande. Något yttrande behöver dock inte hämtas in, om högskolan bedömer det som uppenbart obehövligt.

I 11 § andra stycket i Lunds universitets föreskrifter anges att nämnden kan besluta att överlämna den fullständiga utredningen till expertgruppen för oredlighet i forskning hos Centrala etikprövningsnämnden om nämnden finner det lämpligt. Utredningen ska överlämnas till expertgruppen om den som anmält eller den som anmäls begär det, såvida inte nämnden finner det uppenbart obehövligt.

NN menar att Lunds universitet borde ha upplyst den anmälda forskaren om möjligheten i föreskrifterna att begära att utredningen överlämnas till expertgruppen för oredlighet i forskning hos Centrala etikprövningsnämnden. Högskoleverket konstaterar att den anmälda forskarens möjlighet att begära ett yttrande från denna expertgrupp regleras redan i högskoleförordningen, alltså inte först i föreskrifterna. Högskoleverket anser därför att det inte funnits någon skyldighet för Lunds universitet att särskilt informera om detta. Vidare har NN, sedan han inträdde som ombud för den anmälda forskaren, haft möjlighet att begära att ett sådant yttrande ska inhämtas.

Protokoll

Enligt 15 § förvaltningslagen ska uppgifter som en myndighet får på annat sätt än genom en handling och som kan ha betydelse för utgången i ärendet antecknas av myndigheten, om ärendet avser myndighetsutövning mot någon enskild.

När det gäller beslut i ett ärende ska en myndighet dokumentera sina beslut i enlighet med bestämmelsen enligt 21 § myndighetsförordningen (2007:515).

När det gäller frågan om att föra protokoll vid möten konstaterar Högskoleverket att det finns ett krav att en myndighet dokumenterar de uppgifter den tar emot i ett ärende på ett annat sätt än genom skriftliga handlingar. Denna bestämmelse gäller dock kravet på myndigheten att göra tjänsteanteckningar. När det gäller beslut i ett ärende måste vidare en myndighet dokumentera sina beslut på vissa bestämda sätt. Det finns däremot inte några nationella bestämmelser som kräver att ett beredande organ vid en högskola har en skyldighet att dokumentera sina möten på ett liknande sätt. Något allmänt krav på mötesprotokoll finns därför inte. Om det beredande organet skulle fatta ett beslut under beredningen av något slag måste dock detta dokumenteras i enlighet med bestämmelsen i myndighetsförordningen. Däremot är det naturligtvis av stor vikt att allt material i ärendet finns dokumenterat, så att det går att följa ärendet. Särskilt viktigt är detta i ett så för den enskilde individens ingripande ärende som misstänkt oredlighet i forskning. Utifrån universitetets svar och det bifogade utdraget ur diariet kan Högskoleverket inte göra någon annan bedömning än att allt relevant material finns dokumenterat.

Jäv

I 11 och 12 §§ förvaltningslagen finns regler om jäv och verkan av jäv.

NN har framfört att en av de sakkunniga har varit jävig. Lunds universitet har anfört att frågan om jäv uppkommit efter det att de sakkunniga fullgjort sitt uppdrag och att rektor därför kommer att fatta beslut i jävsfrågan i samband med att beslut tas i ärendet om misstänkt oredlighet i forskning. NN har invänt att frågan om jäv togs upp redan innan de sakkunniga utsågs. Han har dock inte redovisat någon utredning till stöd för detta påstående, varför Högskoleverket utgår från universitetets uppgift.

Enligt 12 § tredje stycket förvaltningslagen ska myndigheten snarast besluta i jävsfrågan. Det har enligt Högskoleverkets mening i första hand ankommit på nämnden att ta ställning i frågan. Nämnden har också konstaterat att jäv föreligger, men ansett att jävet inte haft någon betydelse för de sakkunnigas slutsatser. Slutlig ställning i jävsfrågan kommer att tas av rektor. Högskoleverket, som inte uttalar sig om nämndens bedömning i jävsfrågan, har ingenting att invända mot den formella hanteringen av frågan.

Övriga frågor

I övrigt finner Högskoleverket inte anledning att vidta några ytterligare åtgärder eller göra några ytterligare uttalanden med anledning av NNs anmälan.

Med dessa besked avslutas ärendet.

På Högskoleverkets vägnar

Christian Sjöstrand
Chefsjurist

Sofia Almqvist
Verksjurist

Kopia till:
NN